

Pablo Giori, biògraf de Pere Català i Pic, a la biblioteca del fotògraf, al pis estudi del carrer del Pi, amb el cèlebre cartell (d'època) 'Aixafem el feixisme'. A sota, diversos fotomuntatges originals del fotògraf
JOAN SABATER

Més que un fotògraf

Una biografia, escrita per Pablo Giori, reivindica la faceta humanista i polifacètica de Pere Català i Pic, pare de Francesc Català-Roca

tatges publicitaris. Però, sobretot, a Català i Pic se'l coneix per ser "pare de...", en aquest cas, d'un dels referents de la fotografia documental catalana, Francesc Català-Roca.

Nascut a Valls, localitat de la qual mai es va desvincular malgrat tenir també estudi a Barcelona, Català i Pic és un paradigma de l'autodidacte amb vocació avantguardista, que va haver de lluitar tota la vida per fer-se càrrec de la família (mare viuda, esposa i fills), amb una Guerra Civil entremig i un exili moral que sens dubte va acabar afectant i tallant les ales a la seva creativitat. L'altre factor que ha contribuït a fer que Català i Pic sigui un desconegut és la fama del fill fotògraf. "Francesc li ha fet ombra", afirma Pablo Giori, que des del 2012 treballa a l'arxiu del fotògraf i que acaba de publicar una completa biografia, *Pere Català i Pic. Fotografia, publicitat, avantguarda i literatura (1889-1971)*, publicada per Rafael Dalmau Editor.

El volum, que repassa la trajectòria del creador any per any, descobreix que Català i Pic era més que un fotògraf, tal com s'indica en el subtítol del llibre. En paraules de Pablo Giori, "Català i Pic va ser un humanista, un pensador". Va fer de la fotografia (retrats, arquitectura patrimonial, publicitat) el seu mitjà per guanyar-se la vida però els seus interessos van ser múltiples. Malgrat que va haver de deixar els estudis als 12 anys després de morir el seu pare, Català i Pic no va deixar de llegir i investigar sobre els temes més diversos al llarg de tota la se-

Hi ha personatges de difícil definició per la seva complexitat i per la multitud d'interessos que van mantenir al llarg de tota la seva vida. Aquest és el cas de Pere Català i Pic (1889-1971), conegut sobretot com a fotògraf i per haver estat el creador d'un dels cartells propagandístics més cèlebres a favor de la República durant la Guerra Civil, *Aixafem el feixisme*, en què un peu calçat amb una espadanya fa el gest de trepitjar una esvàstica nazi sobre l'asfalt. Català i Pic, en cercles més especialitzats, també és conegut pels seus avantguardistes fotomun-

va vida. Va excel·lir especialment en les seves investigacions sobre psicologia publicitària, matèria en la qual és pioner a Catalunya. També es va dedicar a escriure literatura –contes, novel·les, obres de teatre, poemes, assajos...– ficcionant en part la seva pròpia vida. I entre d'altres matèries, obsessiu per arribar a la profunditat de les coses, es fa especialista en temes com la relació entre l'Alguer i Catalunya, tal com demostra l'àmplia biblioteca sobre aquest tema que es conserva al seu últim estudi.

En aquest pis del carrer del Pi de Barcelona –heretat per l'altre fill del fotògraf, Pere Català Roca, historiador, fotògraf i estudiós del món casteller–, on sembla que el temps s'hagi congelat des de principis dels anys 60, és on Pablo Giori ha trobat la informació necessària per al llibre. En aquest espai es conserven els negatius de les fotografies, còpies d'època, llibres, documents, objectes... A partir d'aquesta informació de primera mà –ni més ni menys que 30.000 fotografies i 10.000 documents–, s'ha pogut anar més enllà en la complexitat del personatge i descriure Ca-

talà i Pic més enllà de la seva vàlua estètica com a fotògraf. Malgrat que Giori no nega l'alta qualitat de les fotos de Català i Pic, sobretot com a creador de fotomuntatges i en fotografia publicitària, “és possible que hi hagi contemporanis seus que siguin millors fotògrafs però cap d'ells tenia una munió d'interessos i activitats tan àmplia com la que va tenir ell al llarg de tota la seva vida”. Giori remarca com Català i Pic, estèticament, va ser un “avantguardista”, que va aprendre l'avantguarda a Valls, “mirant revistes d'arreu del món”.

L'arxiu del fotògraf encara està al seu estudi

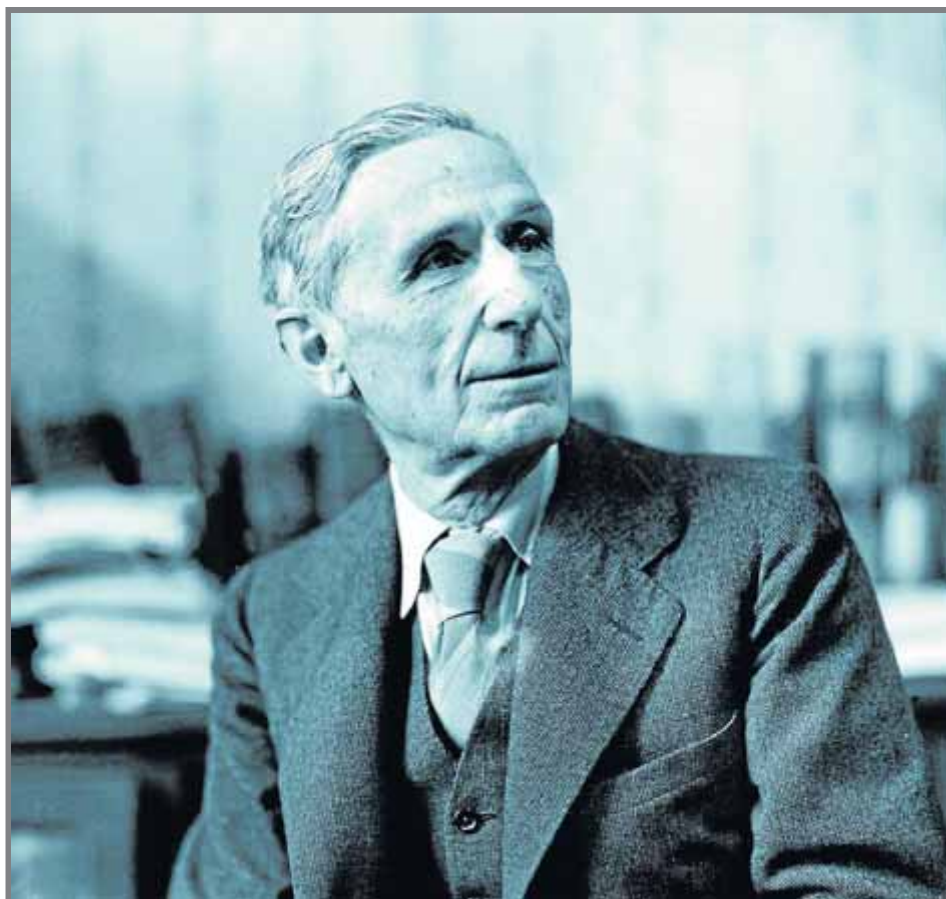
Ideològicament, Català i Pic va ser “l'organitzador”, segons el seu biògraf, del Comissariat de Propaganda de la Generalitat durant la Guerra Civil, que liderava Jaume Miravittles. “Era una idea molt moderna, molt basada en els estudis que Català i Pic havia fet sobre psicologia publicitària. Va ser ell qui va organitzar el pla de campanya”, afegix.

En els immediats anys després de la Guerra Civil, però, Català i Pic va viure un exili interior, agreujat per la mort de la seva esposa i una greu malaltia de la filla. Ja tenia 50 anys i no és fins al 1941 que repren la seva feina com a fotògraf recuperant clients com la casa Myrurgia. Els fills Pere i Francesc ajuden a l'empresa familiar, però aquest últim se'n desvincula el

1948 per poder independitzar-se professionalment i personalment. Pare i fill van trigar deu anys a retrobar-se però, malgrat les diferències i la indiscutible qualitat fotogràfica de Francesc, Pablo Giori remarca que Català-Roca deu molt al talent i als contactes del seu pare: “És Català i Pic qui era amic de Josep-Lluís Sert o de Joan Prats, per exemple.” Si Francesc hereta la qualitat estètica de la seva obra, Pere Català Roca, en canvi, prendrà del pare la vestimenta més antropològica.

Amb tants aspectes de Català i Pic sense explorar, el biògraf espera que el llibre ajudi a ampliar els estudis sobre el personatge. De moment, creu que seria necessària una exposició antològica que donés cabuda a totes les facetes del creador i no

només a la fotogràfica. També és urgent la preservació de l'arxiu privat, ara en mans dels hereus familiars vinculats a l'editorial Rafael Dalmau, i en aquest sentit s'estan fent passos perquè aquest fons acabi en una institució que pugui conservar en millors condicions aquest immens llegat. *

‘Caprici’ (1933), de Català i Pic.. A la dreta, fotomuntatge Fordson (1932). A sota, retrat de Pompeu Fabra del 1938
PERE CATALÀ I PIC